

glasilo podjetja

novoles

22. december 1992

OB NOVEM LETU

Leto 1992 je bilo za poslovanje Novolesovih podjetij izjemno zahtevno.

Po izgubah v obdobju 1985 do 1990 in po katastrofi v letu 1991 je bilo treba predvsem konsolidirati poslovanje podjetij in preprečiti posledice grozečega januarja 1993, ko naj bi po prisilni poravnavi zapadlo v plačilo preko 12 mio DEM starega dolga.

Podjetja niso dosegla takih rezultatov, kot smo pričakovali.

Treba pa je upoštevati, da so poslovala v izjemno zahtevnih razmerah. Večinoma so dosegala vsaj minimalne tekoče dobičke, kar ni slabo.

Grožnje januarja 1993 smo uspeli zmanjšati na minimum. Bremena dolgov smo v pogajanjih z upniki skoraj v celoti prerazporedili v prihodnost.

Leto 1993 bo označeno predvsem z:

- borbo za čimboljše rezultate podjetij

- lastninskim preoblikovanjem Novolesovih podjetij v skladu z zakonom

- uveljavljanjem nove poslovne strategije Novolesa

Vsem kolegom, zaposlenim in upokojujencem se zahvaljujem za sodelovanje v letu 1992 in želim mnogo poslovnih uspehov in osebne sreče v letu, ki prihaja.

**Generalni direktor:
Milan Bajželj, dipl. oec.**

Lastninsko preoblikovanje Novolesa?

Komentatorji zakona so po sprejetju lastninske zakonodaje zapisali: tresla se je gora, rodila se je miš. Lahko se sicer strinjamo, da zakon ni idealen z vidika ekonomske stroke, vendar pa je z zakoni na splošno hudič. Nekomu ustreza, nekemu ne, vendar pa je v pravni državi treba zakone **uporabljati** in ne samo **izvajati**. In če to znaš, je vsak zakon lahko dober.

Ocene zakona o lastninskem preoblikovanju so se gibale od tega, da je to le osnova za lastninsko preoblikovanje, do krepkejših ocen, kot so privatizacija, (raz)prodaja, državljenje ipd. Menim, da lahko zaradi oblike, ki jo bo posamezno podjetje uporabilo, držijo prav vse kvalifikacije. Torej, kako

bo posamezna sredina **zakon uporabila**.

V Novolesu se na **uporabo** zakona pripravljamo že od konca februarja, ko so luč sveta oz. slovenskega parlamenta zagledali prvi osnutki načina lastninjenja. O tem smo v tem našem časopisu že pisali, na kratko pa so se te aktivnosti udejanile v dveh akcijah:

-v spremembi statusa Novolesa iz p.o. v delniško družbo

-v projektu "normiranja bilance stanja" tj. premoženja družb - hčera znotraj Novolesa

Sicer pa o tem več proti koncu tega spisa.

Na kratko naj obnovim osnovni princip igre z

naslovom: Lastninsko preoblikovanje. V tej igrici, ki bo imela več dejanj in bo trajala najmanj do konca leta 1993 bodo nastopali:

1. CERTIFIKAT: to je potrdilo, s katerim bomo vsi do 5. 12. rojeni državljani Slovenije lahko pridobili del družbenega premoženja brezplačno. Torej bomo postali ali solastniki lastne ali sosednje tovarne ali pa kar dela države.

2. DELNICA: tudi to bo potrdilo o lastništvu dela nekoga ali nečesa (premoženja), ki pa je v principu lahko navadna, ki daje poleg ostalega tudi pravico soupravljanja, odločanja o poslovnih odločitvah, ali pa prednostna, ki prinaša nek dohodek, imenovan dividenda, pravice upravljanja pa ne (če nisi država). Delnice so tržno blago in tudi pri nas se bodo nekoč prodajale in kupovale na borzi.

3. DRŽAVA: v lastninski igri bo nastopala v vlogi troglavega zmaja državnih skladov: pokojninskega, odškodninskega in razvojnega. V prvem dejanju bo država igrala glavno vlogo, usoda glavnega junaka na koncu igre pa je odvisna od scenarija, ki ga bomo pisali sami (in naša državljanska dolžnost je, da na koncu glavni junak umre)

4. NOTRANJCI: to smo mi, zaposleni v Novolesu in naši upokojenci, ki se kot srednjeveški vitezi borimo s troglavim zmajem in na koncu zmagamo.

I. DEJANJE

(izdelava scenarija lastninjenja)

Organ upravljanja v Novolesu d.d. je Upravni odbor, ki mora napraviti in sprejeti program preoblikovanja. Pri tem se bo in se hoče ravnati tudi (predvsem) po željah in ambicijah večine zaposlenih, predvsem pa mora dobiti pred svojo odločitvijo odgovore na naslednja vprašanja:

- ali bomo vsi svoje certifikate vložili v Novoles ali pa bo veliko takšnih, ki jih bodo zamenjali za državne delnice ali delnice nekih tretjih firm
- koliko novolesovcev bo zainteresiranih za vlaganje certifikata oz. njihove vrednosti predvsem v lastno družbo - hčer, koliko pa v matico - delniško družbo
- kolikšne so ambicije zaposlenih (vseh ali dela), da v določenem času, če bo za to možnost,

odkupijo tudi ostalo premoženje svoje tovarne.

Skratka, gre za izdelavo scenarija, kako zaključiti igro, če uporabim prejšnjo primero.

Temu časopisu zato prilagamo **anketni list**, ki mora pripomoči k osnovnim odločitvam, zato vas pozivamo, da ga izpolnete in **oddate svojemu predsedniku sindikata ali direktorju družbe** takoj, čimprej ali pa nemudoma. Državi je namreč potrebno način, kako bo potekalo lastninjenje, **napovedati vnaprej.**

II. DEJANJE

(lastninjenje delniške družbe)

Zakon o lastninjenju je za II. dejanje že napisal scenarij in igra bo potekala takole:

Vse delnice (= premoženje) Novolesa je potrebno v bistvu prenesti na državo, razen tistih 20 odstotkov, ki jih notranjci lahko zamenjamo za svoje certifikate (brezplačno).

Navadne (upravljske) delnice bodo prejeli pokojninski sklad (10 %), odškodninski sklad (10 %), razvojni sklad (20 %) ter notranjci (20 %). Novoles bodo torej "upravljali" skladi, saj imajo v tej fazi dvotretjinsko večino v primerjavi z notranjci.

Prednostne delnice (40 %) bodo začasno last Razvojnega sklada in mu bodo vsako leto, ko bodo v njegovi lasti, prinašali 2 odstotka od njihove vrednosti, ne glede na to, ali smo poslovali z dobičkom ali izgubo.

Skratka, v tej fazi, ko nas bodo "upravljali" državni skladi, bomo ostali sami s svojimi tegobami in dolgovi, državi pa bomo dali, kar si je odrezala z zakonom (poleg vseh ostalih davščin in prispevkov kot do sedaj - da ne bo pomote!). **Pri tem pa te delnice dajo skladu moč upravljanja v**

vseh primerih statusnih in kapitalskih odločitev!

Grafično izgleda ta faza lastninjenja takole:

Slika 1:

NOVOLES, d.d.				
Brezplačno notranjci	Pokojn. sklad	Odšk. sklad	Razvojni sklad	Razvojni sklad
20%	10%	10%	20%	40%
upravljanje			kasiranje (+upravljanje)	

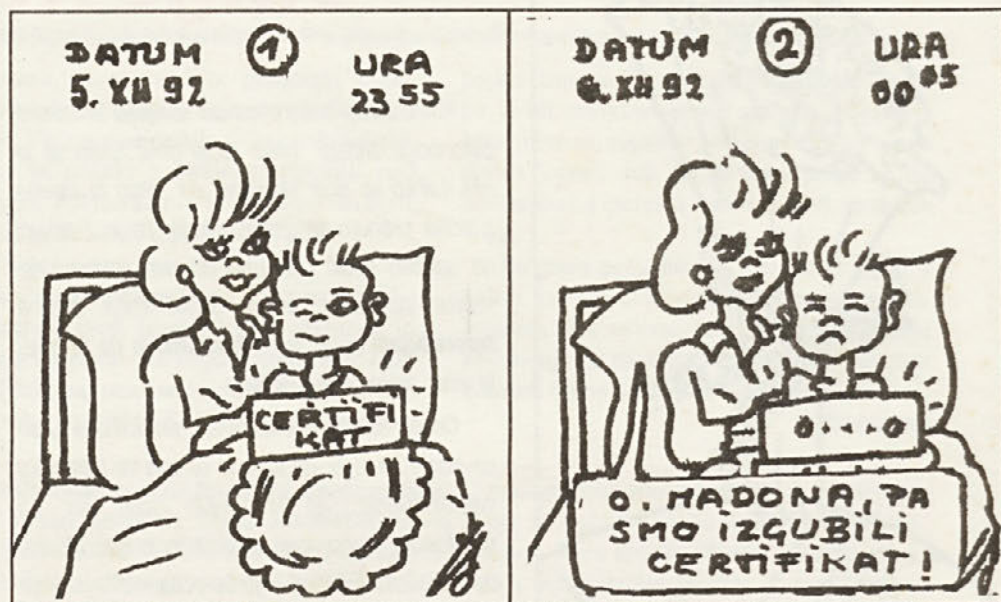
III. DEJANJE

(nadaljevanje in zaključek lastninjenja delniške družbe)

V tem delu igre se lahko začne izvajati scenarij po naši zamisli. Tisto, kar v sliki 1 predstavlja 40 odstotkov prednostnih delnic (ki so na Razvojnem skladu), je mogoče odkupiti in takrat prednostne delnice postanejo navadne (upravljske) delnice. In če smo to notranjci, imamo pri nakupu 25 odstotni popust, postanemo pa lastniki - upravljalci s 60 odstotno večino, deležem in odločanjem, skratka, vse nove bodoče odločitve so stvar notranjcev. Le-to pa je izredno pomembno, če ne celo odločilno za naslednja dejanja lastninjenja. Za takšno odločitev oz. program se bo upravni odbor lahko odločil, če bodo rezultati ankete to kazali.

In kako je po zakonu mogoče izvesti notranji odkup delnic? V štirih letih (petih obrokih) z denarjem od plače, dobičkom, s prejšnjimi vplačili, lastnimi vrednostnimi papirji in **S PRESEŽKI CERTIFIKATOV nad 20 odstotkov "brezplačnih" delnic** (iz II. dejanja).

IN NOVOLESOVCI JIH IMAMO. 1400 ZAPOS-

LENIH IN PRIBLIŽNO 700 UPOKOJENCEV BO DOBILLO TOLIKO CERTIFIKATOV, DA VERJETNO LAHKO **Z NJIMI** "ODKUPIMO" VSEH 60 ODSOTKOV PREMOŽENJA.

Ob tem je potrebno kratko pojasnilo, kako se bo določila vrednost premoženja. To bo izračunana vrednost neto premoženja, ki je rezultat vrednosti sodne cenitve zgradb, zemljišča, zalog, terjatev itd. ter zmanjšanja vrednosti za dolgove bankam, dobaviteljem in drugim. In ker je krovno podjetje močno zadolženo, je vrednost, ki jo bo treba odkupiti, sorazmerno majhna.

Če lahko predpostavim (in upam da, je to realno), da bomo znotraj Novolesa zbrali vse razpoložljive certifikate in jih zamenjali z državo za odločilnih 60 odstotkov Novolesa, bo v tem dejanju lastninjenje, ki bo potekalo na osnovi zakona in pod državno kontrolo, **zaključeno**.

Slika 2:

Novoles, d.d.				
Razvojni sklad	Pokojn. sklad	Odško. sklad	Brezplač. Notr.	Notranji odkup
20%	10%	10%		60%

IV. DEJANJE

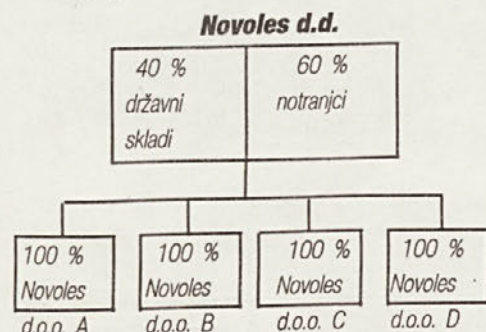
(privatizacija)

To dejanje bomo pisali s predpostavko, da se bo z anketo večina delavcev odločila za vložek certifikatov v Novoles in to v svojo družbo, torej s predpostavko, da nas večina hoče biti solastnikov svojega delovnega okolja.

Pomembno je opozoriti, da so vse odločitve od tu dalje popolnoma v rokah notranjcev in da je zato tako pomembno pridobiti kontrolo nad odločitvami (oz. uspešno zaigrati III. dejanje naše zgodbe) in da se IV. dejanje začne brez premora.

Stanje pred začetkom IV. dejanja je takšno

Slika 3:

Koncern holdinškega tipa, kakršen naj bi postal

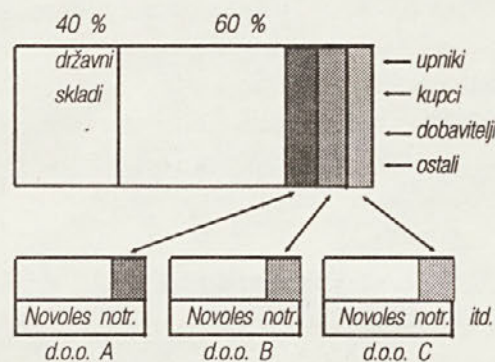
Novoles d.d. ima v poslovnem svetu povsem določene naloge, ki so predvsem strateškega značaja in hkrati sistem, ki mora pomeniti povezavo manjših podjetij - hčera zaradi skupnega nastopanja na nabavnem in prodajnem področju.

Po drugi strani je logično posameznik bolj živo zainteresiran, pa tudi delovno in eksistenčno povezan s svojim delovnim okoljem.

Po takšni logiki se zdi povsem naravno, da se naše lastniške delnice oz. deleži prenesejo na družbe, deleže v koncernu pa morajo pridobiti naši dobavitelji, kupci, pa tudi upniki. Nekatere razgovore v tem smislu že imamo in ideja ni neuresničljiva.

Skratka, "operacija privatizacija" se izvede tako, da poslovni partnerji in upniki odkupijo od notranjcev njihove deleže v delniški družbi oz. zamenjajo za deleže v družbah hčerah (razume se, da tudi s 25 odstotnim popustom oz. za isto vrednost).

Slika 4:

Tako certifikati postanejo lastniški delež (realna vrednost) v družbah (izračunali smo, da povprečno okoli 20 - 25 odstotkov).

Pri tej fazi pride do izraza operacija "normiranje bilance stanja", ki je burila duhove. Tako kot se je

Novoles, d.d.
Straža, Na žago 6

ANKETNI LIST

o željah pri lastninjenju

- Zaposlen sem v d.o.o.: .....
- Delovne dobe imam: .....let
- Svoj lastniški certifikat bom zamenjal za delnico:
  - v Novolesu
  - v drugem podjetju (izven Novolesa)
  - Razvojnega sklada Republike Slovenije
- Če bom certifikat zamenjal za delnico v Novolesu, bi raje imel solastništvo:
  - v krovnem podjetju
  - v družbi, kjer sem zaposlen
- Če bom postal solastnik družbe, v kateri delam, bi rad videl, da bi imeli zaposleni v njej:
  - 100 % delež
  - 50 % delež
  - 10 - 30 % delež
  - kaj drugega (napiši): .....
- Da bi postal(i) večinski solastnik(i) svoje družbe, sem pripravljen vložiti v nekaj letih:
  - več kot 20.000 DEM
  - 10.000 do 20.000 DEM
  - 5.000 do 10.000 DEM
  - nič

Prosim, da anketni list oddate svojemu predsedniku sindikata ali direktorju družbe, upokojenci pa pošljite po pošti. Anketa je anonimna, zato ni potrebno lista podpisovati ali navajati svojega imena.

vrednost delniške družbe znižala zaradi dolgov, se tudi vrednost neto premoženja družbe zniža, če je zadolžena. Praktično pa to pomeni prodajo družbe na kredit bodočemu lastniku (ali lastnikom) družbe. Izmišljeni primer, v katerem je neka družba vredna 1000 enot in je zaposleno 10 delavcev, ki imajo za 200 enot certifikatov, se da ponazoriti s sliko (slika 5).

Slika 5:**družba ob privatizaciji**

	pred zadolžitvijo	po zadolžitvi za 400 enot
vrednost 1000	800 Novoles d.o.o.	vrednost 400 600 Novoles
	200 notranjci	200 notranjci

Pred zadolžitvijo je v družbi moč odločanja 1 : 4, po zadolžitvi pa 1 : 2.

Vendar se zgradba nadaljuje. Mislimo namreč, da moramo lastniniti Novolesove družbe še naprej, tudi do te mere, da se nekatere odprodajo 100 odstotno. O tem, koliko kakšne družbe bo za prodajo, bo še precej razprav, vendar pa bodo v vsakem primeru imele prednost želje zaposlenih (vseh ali dela) ter menagementa v družbah. In če pogledate sliko 5 pozorno, je operacija "normiranje bilance" jasna.

V. DEJANJE

(happy end)

Kakšen je lahko srečen konec zgodbe, skozi katero sem vas poskušal peljati?

1. Državi v zameno za Novoles vmemo certifikate

2. Denar, ki so ga pripravljene vlagati kupci, dobavitelji, upniki ali ostali, ostane v Novolesu in ne gre državi kot kupnina

3. Našo lastnino v delniški družbi zamenjamo za lastnino v d.o.o., s kupnino pa poravnamo večino vseh starih dolgov. S tem Novoles finančno in poslovno ozdravimo.

4. Deleži v družbah v kombinaciji z "normiranjem bilance" predstavlja idealno osnovo za nadaljnjo privatizacijo znotraj družb.

Torej: ali bomo ali ne bomo?

Edo Resman

PS: Zadeva je seveda popolnoma resna, ne glede na navidez neresno obliko moje pisarije.

Novo Leto

Staro leto poslavlja se od nas,
Razočaranja naj stran odnese čas.
Edino lepi trenutki ostanite nam lep spomin,
Čeprav sprašujemo se, kako naj sploh živim?
Ne obupujmo in korakajmo naprej,
O leto bodi lepo nam odslej.

Naenkrat nas prevzel bo zimski čas,
Obljube nam izpolnil Dedek Mras.
V vrtincu mehkih snežink prispelo bo,
Oblaki veselja in kar je letos mimo šlo.

Lepota in čar teh lepih dni,
Enostavno naj se nas drži.
Torej naj vam na koncu zaželim.
Oblilo sreče, zdravlja in vrlin.

Renata

Ražaganje hloda z ročno žago "GUŠTARICO"

novoles

je glasilo delavcev podjetij Novolesa. Izhaja mesečno v nakladi 2200 izvodov. Glavni in odgovorni urednik Tomaž Kocuvan. Člana uredništva Jasna Šiška in Bojan Bencik. Grafična priprava: FOTOLITORETUŠERSTVO Cimerman Novo mesto. Tisk: HG Tisk d.o.o. Glasilo se šteje med proizvode Informativnega značaja (U. I. RS, št. 4/92) iz 13. točke tarfne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.